

RIKSDAGENS SVAR 72/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden

Ärende

Regeringen har till 2004 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till ändring av lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (RP 281/2004 rd).

Beredning i utskott

Miljöutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (MiUB 8/2005 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lag:

Lag

om ändring av lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 31 augusti 1978 om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978) 2 § 1 mom., 3, 4, 8, 8 a och 9 §, 10 § 3 och 5 mom., 13 och 15—18 § samt 19 § 2 mom., av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 20/1987, 4 § sådan den lyder i lag 569/1982 och i nämnda lag 20/1987, 8 § sådan den lyder i lag 420/1993, 8 a § sådan den lyder i nämnda lag 20/1987, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 420/1993, 15 § sådan den lyder i nämnda lag 569/1982, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 75/1995, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 623/2003 och 18 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 569/1982, samt

fogas till lagen en ny 14 § i stället för den 14 § som upphävts genom nämnda lag 623/2003, till lagen en ny 14 a § i stället för den 14 a § som upphävts genom lag 1062/1998 och till lagen en ny 14 b § som följer:

2 §

Underhåll och renhållning av gator enligt denna lag gäller gator som i enlighet med stadsplanelagen (145/1931), byggnadslagen (370/1958) eller markanvändnings- och bygglagen (132/1999) upplåtits till allmänt bruk eller kan anses upplåtna därtill.

— — — — —

3 §

Gatuunderhållet omfattar de åtgärder som har till syfte att hålla en gata i ett sådant skick som är tillfredsställande med avseende på trafikens behov. Vid bestämmandet av nivån på underhållet beaktas gatans betydelse för trafiken, trafikvolymen, väderleken och förutsebara förändringar i väderleken, tiden på dygnet, de olika trafikfor-

mernas behov, såsom motorfordonstrafikens, fotgångartrafikens och cykeltrafikens behov, samt hälsoeffekten, trafiksäkerheten och trafikens framkomlighet.

Gatuunderhållet omfattar reparation av skadad gatubeläggning eller ombeläggning, hållande av en grusbelagd gata jämn och dammbindning på en grusbelagd gatas körbana.

Till gatuunderhållet hänförs underhållet av planteringar, gatumöbler, refuger, skyddsräck, vägmärken och andra motsvarande anordningar inom ett gatuområde.

Gatuunderhållet omfattar även de åtgärder som på vintern behövs för att en gata skall bevaras i ett sådant skick som avses i 1 mom., såsom avlägsnande av snö och is, hållande av gatuytan jämn, halkbekämpning, avlägsnande av stenmaterial som använts för halkbekämpning samt hållande av rännstenar, regnvattenrännor och regnvattenbrunnar öppna.

Kommunen kan, om det inte medför avsevärda olägenheter för trafiken, besluta att en viss gata eller del av en gata vintertid skall underhållas endast delvis eller att den delvis skall lämnas utan halkbekämpning för att möjliggöra användning av kälke. Om halkbekämpning inte utförs skall detta meddelas.

4 §

Gatuunderhållet ankommer på kommunen. Tomtägaren är likväl, om inte något annat följer av 8 §, skyldig att hålla gångbanan invid tomten användbar genom att avlägsna snö och is som försvårar fotgångartrafiken på gångbanan samt sköta halkbekämpningen och avlägsnandet av stenmaterial som använts för halkbekämpning på gångbanan. Tomtägaren är dessutom skyldig att vid behov forsla bort snövallar som hopats på eller vid gångbanan samt att hålla rännstenen och regnvattenrännan på gångbanan fria från snö och is.

Tomtägaren svarar också för underhållet av den infartsväg som leder till tomten.

Underhållet av cykelvägar samt sådana gång- och cykelvägar som till sin utformning inte kan särskiljas från varandra ankommer på kommunen, utan hinder av vad som bestäms i 1 mom.

Kommunen kan besluta att skyldigheten att underhålla en gånggata, gårdsgata eller annan gata som tillgodoser ett särskilt trafikbehov skall fördelas på annat sätt än vad som bestäms i 1 mom. Den underhållsskyldighet som tomtägaren sålunda åläggs får dock inte vara avsevärt tyngre än den som tomtägaren annars har enligt denna lag.

8 §

Kommunen kan besluta att helt eller delvis åta sig att i fråga om en eller flera tomter på samtliga detaljplaneområden eller inom en viss del av en detaljplan sköta det underhåll som enligt 4 § ankommer på tomtägaren.

Om den nivå för underhållet som föreskrivs i denna lag inte uppnås inom ett småhusdominerat område eller om underhållet fördelas särskilt ojämnt mellan tomtägarna inom området, skall kommunen genom sitt beslut helt eller delvis åta sig att sköta det underhåll som enligt 4 § 1 mom. ankommer på tomtägarna. En förutsättning är dock att underhållet kan anordnas som en ändamålsenlig regional helhet och att området lämpar sig för maskinellt underhåll.

När kommunen åtar sig att sköta det underhåll som enligt 4 § ankommer på tomtägarna, överförs ansvaret för underhållet på kommunen.

Bestämmelser om underhållsavgifterna finns i 14 b §.

8 a §

Innan beslut enligt 4 § 4 mom. eller 8 § 1 eller 2 mom. fattas, skall det på kommunens anslagstavla och i minst en tidning med allmän spridning på orten på förhand kungöras att beslutsförslaget hålls offentligt framlagt. Ett beslutsförslag skall delges dem som gjort framställningen. Dessutom skall tomtägarna inom området delges sådana beslutsförslag genom vilka kommunen åtar sig att sköta tomtägarnas uppgifter. Delgivningen får ske genom ett vanligt brev. Anmärkningar mot förslaget skall lämnas till kommunen inom 14 dagar efter framläggandet av förslaget eller delfäendet av brevet.

Ett beslut som avses i 1 mom. skall delges dem som gjort framställningen. Beslutet skall på

det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) bevisligen delges de tomtägare som beslutet gäller.

9 §

Gaturenhallningen omfattar de åtgärder som har till syfte att hålla gatan ren och i sanitärt hänseende i tillfredsställande skick, såsom avlägsnande av smuts, löv, skräp och lösa föremål som samlats på gatan samt ogräs från körbanan och gångbanan.

10 §

Tomtägaren är inte skyldig att sköta renhållningen av en cykelväg eller gångbana på körbanans motsatta sida. Om det finns en plantering på gatuområdet, anses det planterade området inte höra till det område som tomtägaren är skyldig att hålla rent. Tomtägarens skyldighet att hålla gatan ren sträcker sig i ett sådant fall högst 24 meter från tomtgränsen. Renhållningen av sådana infartsvägar till tomten som leder genom planteringar skall dock skötas av tomtägaren. Med avvikelse från vad som bestäms ovan i detta moment hör det till tomtägarens uppgifter att avlägsna skräp från en grönremsa eller ett dike som direkt gränsar till tomten och som sträcker sig högst 3 meter från tomtgränsen, att sköta den övriga renhållningen av området och att hålla områdets växtlighet välvårdad.

Till övriga delar ankommer gaturenhallningen på kommunen. Kommunen är även skyldig att sköta renhållningen av planteringar, gatmöbler, refuger, skyddsräck, vägmärken och andra motsvarande anordningar på gatorna.

13 §

Kommunen kan besluta att i fråga om bestämda gator eller uppgifter åta sig att sköta den renhållning som enligt denna lag ankommer på tomtägaren.

När kommunen åtar sig att sköta den renhållning som enligt 10 § ankommer på tomtägaren överförs ansvaret för renhållningen på kommunen.

På beredning och delgivning av beslut om anordnande av renhållning tillämpas vad som i 8 a § bestäms om beslut om anordnande av underhåll.

Bestämmelser om renhållningsavgifterna finns i 14 b §.

14 §

Kommunen kan utfärda närmare föreskrifter om hur vinterunderhållet, det övriga underhållet samt renhållningen av gator och allmänna områden skall skötas med iakttagande av de skyldigheter som föreskrivs i lag och de lokala förhållandena. Föreskrifterna om underhålls- och renhållningsarbetet kan gälla

- 1) sättet att utföra arbetet och den utrustning och de medel som skall användas,
- 2) tiden för att utföra arbetet,
- 3) hantering, uppläggning och borttransport av snö, samt
- 4) indelning av gator och allmänna områden i underhålls- och renhållningskategorier efter målnivån.

På förfarandet vid utarbetande av kommunala föreskrifter om underhåll och renhållning tillämpas vad som i markanvändnings- och bygglagen bestäms om utarbetande av byggnadsordning. Föreskrifterna utfärdas genom beslut av kommunen. Föreskrifterna skall delges den regionala miljöcentralen och polisen.

14 a §

I fråga om arbete som utförs på en gata eller på ett allmänt område skall den som ansvarar för arbetet göra en anmälan hos kommunen. Arbetet får inledas så snart kommunen har gett sitt samtycke till att det inleds. Om kommunen inte har behandlat anmälan inom 21 dygn, kan arbetet likväl inledas.

Till anmälan skall fogas en utredning som i behövlig utsträckning visar hur området kommer att användas under arbetet, hur länge arbetet pågår, anordningarnas och konstruktionernas placering, de tillfälliga trafikarrangemangen med beaktande av alla trafikformer samt den person som är ansvarig för arbetet och hans eller hennes yrkeskompetens. Utöver detta kan kom-

munen även kräva andra utredningar som behövs för behandlingen av anmälan.

Kommunen kan med anledning av en anmälan meddela sådana föreskrifter om arbetets utförande som behövs för att minska den olägenhet eller skada som eventuellt orsakas trafikens smidighet, säkerhet och framkomlighet samt ledningar och anordningar som finns på gator och allmänna områden och gatornas och de allmänna områdenas konstruktioner. På arbetsplatsen skall det finnas en tavla med information om vem som utför arbetet och kontaktuppgifterna för den som ansvarar för arbetet. Den som gjort anmälan skall hålla arbetsområdet rent och inom den tid som beviljats för arbetet återställa området i det skick området var i innan arbetet inleds.

Lagligheten av de föreskrifter som kommunen meddelat kan föras till kommunens byggnadstillsynsmyndighet för avgörande.

För förebyggande av betydande skador får trasiga ledningar, anordningar och konstruktioner repareras omedelbart. Kommunen skall så snart som möjligt underrättas om ett sådant arbete och tillställas sådan utredning som avses i 2 mom.

14 b §

Kommunen får årligen hos ägarna till de tomtar som ligger invid gator som upplåtits till allmänt bruk inom dessa områden ta ut en avgift som motsvarar kostnaderna för det underhåll och den renhållning som kommunen åtagit sig att sköta enligt 8 § 1 och 2 mom. samt 13 § 1 mom.

Kommunen får ta ut en avgift som grundar sig på de kostnader som orsakats kommunen av granskningen av en sådan anmälan som avses i 14 a § och för övervakningen av arbetet.

För tillfällig användning av ett område som arbetsplats på det sätt som avses i 14 a § får kommunen, när området avstängs för allmänt bruk, ta ut en skälig avgift som grundar sig på tid, områdets storlek och på hur centralt beläget området är. Avgiften tas ut endast en gång per arbetsplats. Avgift tas inte ut om arbetet hänförs till något annat arbete som kommunen utför i anslutning till byggandet av gatan. Avgift tas inte ut

för den tid då området är arbetsplats av ett sådant oförutsebart skäl som inte beror på den som ansvarar för arbetet.

Kommunen och polisen får hos den vars verksamhet eller försummelse har orsakat fara ta ut en avgift som motsvarar de särskilda kostnader som orsakats av avvärjandet av omedelbar fara enligt 16 § 4 mom. Särskilda kostnader är sådana kostnader för arbete eller användning av utrustning som inte föranleds av sedvanligt övervakningsarbete eller sedvanlig användning av utrustning. På betalning och indrivning av avgiften tillämpas vad som bestäms i 17 § i viteslagen (1113/1990).

Kommunen skall godkänna en taxa som innefattar grunderna för beräkning av avgifterna. Kommunen får vid fastställandet av avgifter använda de uppgifter den fått enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999).

15 §

Den myndighet som utsetts av kommunen (*den kommunala tillsynsmyndigheten*) skall övervaka att skyldigheten att sköta underhållet och renhållningen av gator och allmänna områden fullgörs. På delegering av den kommunala tillsynsmyndighetens uppgifter tillämpas kommunallagen (365/1995).

Polisen skall vid sidan av den kommunala tillsynsmyndigheten övervaka att det inte orsakas fara för allmän ordning och säkerhet av att underhålls- eller renhållningsskyldigheten försummas.

16 §

Om någon vidtar åtgärder i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller försummar en skyldighet som föreskrivs i denna lag eller som grundar sig på föreskrifter som utfärdats med stöd av den, får den kommunala tillsynsmyndigheten förordna att skyldigheten skall fullgöras vid vite eller vid hot om att kommunen på den försumliges bekostnad utför det arbete som försummats. Likaså kan den tredsande, om särskilda skäl kräver det, vid vite förbjudas att vidta en åtgärd.

Om kommunen inte fullgör sin skyldighet att sköta underhållet och renhållningen av gator och allmänna områden, kan den regionala miljöcentralen vid vite förplikta kommunen till det.

I fråga om ärenden som gäller vite och hot om tvångsutförande iakttas i övrigt vad som bestäms i viteslagen.

Om det av en sådan försummelse som avses i 1 mom. orsakas omedelbar fara för säkerheten, har en tjänsteinnehavare som lyder under den kommunala tillsynsmyndigheten rätt att omedelbart vidta åtgärder för att avvärja faran. Den försumlige skall utan obefogat dröjsmål skriftligen underrättas om saken. Saken skall utan obefogat dröjsmål föras till den kommunala tillsynsmyndigheten, som skall fatta beslut i saken. Polisen har också sådan rätt som avses i detta moment. Polisen skall utan obefogat dröjsmål fatta beslut om utövande av rätten, och beslutet skall delges den försumlige.

17 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar

- 1) den underhållsskyldighet som avses i 2 kap.,
- 2) den renhållningsskyldighet som avses i 3 kap.,
- 3) vidtagandet av sådana temporära åtgärder för att varna trafiken som avses i 5 §, eller
- 4) den anmälningsskyldighet som avses i 5 eller 14 a §,

skall, om inte gärningen skall anses ringa eller den försumlige enligt 16 § har ålagts att fullgöra sin skyldighet vid vite eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *överträdelse av bestämmelserna i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden* dömas till böter.

För det förfarande som enligt denna paragraf är straffbart döms den till straff mot vars skyldigheter försummelsen strider. Vid bedömningen av detta skall hänsyn tas till personens ställning, arten och omfattningen av hans eller hennes uppgifter och befogenheter samt även övriga medverkan till att det lagstridiga tillståndet uppkommit och fortgått.

18 §

I ett beslut som meddelats av kommunen med stöd av 14 § samt i ett beslut enligt 15 § genom vilket den kommunala tillsynsmyndigheten utsetts eller dess uppgifter delegeras samt i ett beslut enligt 14 b § om godkännande av en taxa får ändring sökas genom besvär enligt vad som bestäms i kommunallagen.

I andra med stöd av denna lag meddelade beslut än sådana som avses i 1 mom. eller 17 § får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Innan ändring söks i ett beslut om fastställande av avgifter enligt 14 b § 1—3 mom. skall den betalningsskyldige senast 14 dagar efter det att inbetalningskortet erhållits framställa anmärkning hos den kommunala myndighet som fattar beslut om uttagande av avgifter. Ett nytt beslut skall fattas med anledning av anmärkningen och ett nytt inbetalningskort sändas till den betalningsskyldige.

19 §

Den som i ett byggnadskvarter vid en gata som är upplåten till allmänt bruk äger ett markområde, för vilket inte någon bindande tomtindelning gäller eller som inte har införts i fastighetsregistret, är skyldig att sköta underhållet och renhållningen av gatan på samma sätt som en tomtägare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Fullmäktige kan innan denna lag träder i kraft besluta att kommunen åtar sig följande uppgifter från och med en viss tidpunkt, dock senast två år efter lagens ikraftträdande:

- 1) den i 3 § 4 mom. avsedda skyldigheten att avlägsna stenmaterial som använts för halkbekämpning,
- 2) kommunens skyldighet att enligt 4 § 3 mom. underhålla gång- och cykelvägar som

RSv 72/2005 rd — RP 281/2004 rd

till sin utformning inte kan särskiljas från varandra,

3) kommunens skyldighet att enligt 8 § 2 mom. åta sig att fullgöra tomtägarnas underhållsskyldighet.

Helsingfors den 15 juni 2005
